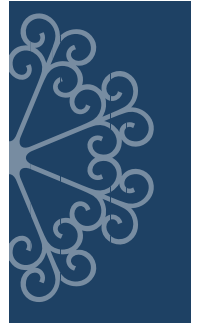

בית מדרש

503

פרשת ויצא

זמני כניסת ויציאת השבת

★	☪	
17:15	16:01	ירושלים
17:15	16:17	בני ברק
17:35	16:22	ציריך
17:20	15:53	וינה
17:39	16:25	אנטוורפן
17:52	16:33	פריז
16:52	15:46	לונדון

דבר הישיבה

דרכיה דרכי נועם

בשבוע הבא (י"ז כסלו) יחול יום הזיכרון - היארצייט של מורנו המשגיח הגה"צ רבי אהרן דוד חדש זצוק"ל, נצטט דברים נפלאים מה שהיה רגיל בפי:

בחינוך - אבא [הגה"צ רבי מאיר חדש] היה תמיד דוגל בחינוך מתוך נועם, תמיד בחן את מהלכיו, האם ואיזו תועלת תצמח מהם, ורק אז פעל בשום שכל.

כך אמר לי - "לעולם אל תתפוס בחור על חם, גם אם אתה עד בשעת מעשה לבחור שמתנהג שלא כשורה, עדיף שתעשה את עצמך כאילו אינך רואה את המעשה, כי אם תגיב באופן מידי ויבין הבחור כי נתפס בקלקלתו, התחושה שלו תהיה שהוא כבר 'שרוף' בעיניך, ובמקום לגרום לו להשתקם ולהיטיב את דרכיו, הוא כבר לא יקבל ממך, אבל בהזדמנות אחרת, תמצא כבר איך להעביר לו מסר של חינוך".

זו החשיבה שתמיד אפיינה את אבא - אין כל עניין להוכיח כל עוד אין אתה רואה את הטוב שיצמח מכך, ואם הטוב יושג דווקא בהתעלמות - אזי תתעלם. ואמה, משגיח הוא לא שוטר, שוטר מידת הצלחתו תלויה בזה שיתפוס על חם ומשגיח בדיוק הפוך.

עוד פנינה לימד מורנו המשגיח בשם מרן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: הוא היה אומר "והיה ברכה" המשמעות של והיה ברכה אצלו זה היה אחרת שזה ציווי, וכך גם התביעה מהתלמידים, בכל מקום שאתה נמצא תהיה ברכה למקום, תאיר פנים.

ידוע המימרא שלו לבחור שהתהלך בישיבה זעוף פנים, "אתה בור ברשות הרבים", תפרגן לאחרים. צריכים לדעת שהרבה מהבעיות שאנו רואים בדור הזה, נובעות מחוסר פירגון, ומחוסר שמחה בהצלחה של השני.

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה" (מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל ממיר)

מתורת רבותינו

בשביל להביא - צריכים לראות את התמונה הכוללת

פרשת ויצא - פרשה זו סתומה, ללא פרשיות פתוחות וסתומות (בעל הטורים).

הקשה מרן ראש הישיבה שה"ת רבי חיים שמואלביץ: הן הפסק הפרשיות כדי ליתן רווח להתבונן (ראה רש"י ריש פרשת ויקרא), ומדוע בפרשה זו אין צריך רווח להתבונן בין פרשה לפרשה.

המקרים לבדם יסיקו מסקנא שאינה נכונה, ופרשה זו חייבים לראותה כמקשה אחת. סיים הגר"ח: מכאן לנו ללמוד לעצמנו, שאין לראות ולדון את החיים לפרטיהם ורק כשנראה לעתיד לבוא, הכל כפרשה אחת, נבין הכל.

ותירץ פרשת ויצא לא חלקים חלקים היא אלא חלק אחד גדול, שכל פרט ופרט שבו מצטרף לחברו לחשבון כללי של כלל ישראל, ועל כן כשדנים

שיחות מוסר

יצא ידי חובת השתדלות בלסוכך אבנים סביבות ראשו

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וגו' (כה, יא)

אנו מאוד מהאמונה בעיקר זה, ויכול כל אחד ואחד לבדוק את הדבר בנפשו, כי בשעה שיש לו סיבות מוכנות לרווחתו מאושר הוא ובטוח ושמח בחלקו, מה שאין כן בעת שרואה שהסיבות אינם מזומנות לו יחדר לבו וירא ויפחד מאוד שמה לא יתמלאו כל רצונותיו ומשאלותיו.

דרש הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: כבר היה הסבא מקעלם ז"ל מתעורר מהא דאיתא גבי יעקב אבינו בשעה שיצא ללך לחרן, ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, ופירש"י עשה כמין מרוב סמוך לראשו שירא מפני חיות רעות.

כי באמת קשה הוא מאוד החיזוק בענין זה שטבע האדם שנמשך הוא אחר פעולותיו ומעשיו וחושב כי החומר הוא העיקר, ומכיון שחייב הוא לעסוק בחומר דהיינו בהשתדלות ובזיעת אפיה, מדמה הוא, כי ההשתדלות היא העיקר עד שאינו מעלה על דעתו שיוכל להשיג אף ללא השתדלות, וחובתו היא לא להביט אל החומר אלא להתבונן בצורת הדברים ולידע כי החומר אין בו כלום.

לכאורה תמוה הוא וכי זו היא העצה והדרך לינצל מפני חיות רעות לסוכך ראשו באבנים, והרי כל גופו ורגליו לא היו מוגנים ע"י האבנים האלו וכי אין החיות והמזיקין יכולים להזיקו מצד גופו או רגליו.

אלא כן הדברים כי הכל מאת השי"ת וכל ההשתדלות והסיבות הוא רק לצאת ידי חובתו. ומכיון שהיו לו ליעקב אבנים להגן על ראשו בלבד כבר יצא בזה ידי חובת הגזירה והקנס שבין כך אין האבנים מגינים על האדם אלא דבר ד' ורצונו הוא המציל, ונסתפק יעקב אבינו ע"ה בקיום מצות ההשתדלות בזה לבד ובאמת כאשר נתבונן נא בנפשינו נראה שרחוקים

אור יחזקאל - אלול
(מאמר חיזוק אמונה והשגחה)

איך יתכן שי"ד שנה לא ישכב אדם לנוח

וישכב במקום שהוא (כה, יא) וברש"י - לשון מיעוט באותו מקום שכב

אבל י"ד שנים ששמש בבית עבר לא שכב בלילה שהיה עוסק בתורה.

לעולם כדי שלא יהיה נהמא דכסופא ולכן מחובתנו לעשות את הנפש ולזכות להגיע לשלימות, והיינו מה שכתב הרמח"ל (מס"י, פ"ד) לשלימי הדעת תהיה ההערה בדבר החסרון הגדול באי השגת השלימות, כי הנפש שואפת לשלימות, ולכן כל חסרון בשלימות ה"ה חסרון גדול כי לא השיג הנפש תקונו.

הדברים נוראים, היאך יתכן שי"ד שנה לא ישכב אדם לנוח, אין זה אלא כי בשעה שהנפש נמצא באדם, נעשה הגוף מכשיר לנפש, ואין הגוף מפריע כלל למציאות הנפש, ויכול לעשות כשאיפת הנפש ללא מפריעים ומונעים.

מחויבים אנו לחזור ולשנן לעצמנו את היסודות, כי נפשו של אדם היא מלאך, וקודם לידתו היתה נשמתו מן המלאכים, ורק הוריד השי"ת את הנשמה

אור יחזקאל - דרכי העבודה

(מאמר הכרת הנפש והדביקות במעלותיו) <

גבורת הרוח ושליטת הכוחות של יעקב אבינו - אחר שלבן רימה אותו

ויהי בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני. (כט, כה).

לאמור מה זאת עשית לי, הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני, להשתומם מגבורת הרוח ושליטת הכוחות, אין זה אלא מעשה אבות!

דעת תורה - ביאורים

כזאת, אצלנו הלא אבנים היו פורחות באויה, הכאות ופצעים וכל צעקות היו מגיעים עד לב השמים, ממקרה שכזה הלא היינו לפחות הולכים עצבי רוח נדכאים ונשברים לרסיסים, והנה כאן לא נאמר אפילו ויחר אף יעקב, אלא רק בתוכחה הוכיח אותו

שח מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצ"ל: הנה אחר כל המעשה, אחר שהטעה אותו כ"כ, עבד הוא את לבן שבע שנים ברחל, עשה משתה וכל ההכנות אל רחל אשר אהב, ולבסוף ויהי בבקר והנה היא לאה, נצייר נא בעצמנו איך היינו מתנהגים בעובדה

ברוחניות מותר להתעקש - ובסוף בודאי יצליח

נפתולי אלקים נפתלתי עם אחותי גם יכולתי (ל, ח). וברש"י נתעקשתי והפצתי פצירות ונפתולים הרבה למקום וכו' גם יכלתי הסכים על ידי.

עכובים מן השמים עומדים נגדו בלימודיו וכל עניני עבודתו בקודש, כמה עקולי ופשוטי על כל שעל ושעל, הנה המה אל יפריעו לו, ואדרבה יתעקש ויתחזק בכל כחותיו, כי סוכ"ס ודאי יצליח, ואשרי לו.

דעת תורה - ביאורים

ועוד אנו רואים, כי בעניני רוחניות כשאדם מתאמץ ומתעקש לעלות מעלה כפי מגמותיו, הנה סוכ"ס ינצח ויצליח. וזהו אמרם ז"ל (סנהדרין קה א) חוצפא כלפי שמיא מהני.

ידע זה כל אדם אשר הרבה פעמים רואה אדם כמה

אומר מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצ"ל: מכאן אנו לומדים שני ענינים. האחד, כי בעניני רוחניות מותר לו לאדם להתעקש, הלא ראתה כי הקדוש ברוך הוא לא רוצה לתת לה בנים, והיא לא התחשבה בזה אלא נאבקה בכל כחותיה להשיג את מאווייה.

מבאר רבותינו

בתקופת ימים קשים אלו:

שיחה ממרן רה"י הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל

לקחים מאלפים מפרשתנו איך להתחזק בעמל התורה אף מתוך לחץ ודחק, והעצה איך להגיע ליישוב הדעת גם בעת ש'עשו' רודף את יעקב

חי כדכתיב (בראשית מה, כז): "ותחי רוח יעקב אביהם", ומבואר שנבואה אינה שורה על מי שאינו שרוי בשמחה, וכיצד נתנבא יעקב בשעה שהלך פדנה ארם, הלא הוא היה במצב של סכנה ובריחה מחמת המציק ובודאי שלא שרתה עליו השמחה? העולה מכל זה, כי היו ליעקב אבינו כוחות מיוחדים עד מאוד למעלה מדרך הטבע, ולמרות שנס מחרב עשיו אחיו היה יכול לשבת וללמוד במשך ארבע עשרה שנה, ואף להיות שרוי בשמחה ולזכות לנבואה, ולהוריד את האבן מעל פי הבור בקלות רבה.

הבוטח בה' - שרוי בשמחה תדיר

ומעתה עלינו להתבונן כיצד השיג יעקב את כוחות מופלאים אלו, ואף שמצינו בחז"ל (בר"ר עו, א) שהוא היה בחיר האבות, מכל מקום עדיין צריך הדבר ביאור, היאך בכוחו של אדם הנוהג על פי דרך הטבע ניתן להגיע לידי כך.

ונראה מבואר מכאן, כי האדם המאמין והבוטח בה' באמת ובתמים אינו בא לידי עצבות והרי הוא שרוי בשמחה תדיר, שכיון שידוע שכל הנעשה בעולם אינו תלוי בו ובמעשיו אלא רק בידי הקב"ה, והוא רוצה בטובתו, הרי מרגיש כאילו נישא בידי האמונות של הקב"ה כגמול עלי אמו, ומסיר דאגות מליבו באופן מוחלט, וממילא אין לו כל מניעה לזכות לנבואה. וזהו ענין יישוב הדעת ביעקב אבינו, שכיון שהאמין בקב"ה ובטח בו היה לו יישוב הדעת מוחלט כביכול אינו נרדף על ידי עשיו באותה עת.

שיחות רבי נתן צב

שניחן בגבורה מיוחדת אינו יכול להגיע למדרגה כל כך גבוהה, ובפשטות אין זה דבר המסור ביד כל אחד ואחד.

עוד יש להתבונן, הנה מצינו בפרשה זו את גבורתו המיוחדת של יעקב דכתיב (שם כט, ז): "ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו", ואיתא במדרש רבה (קה"ר ט, יג): "אמר רבי יוחנן כאדם שמעביר את הפקק מעל פי הצלוחית", ומבואר שלא זו בלבד שיעקב גלל את האבן לבדו בעוד ששאר הרועים לא יכלו לזה, אלא גללה בקלות רבה כאדם המעביר את הפקק מעל הצלוחית. והוא דבר מופלא מאוד, עד כמה היה כוחו רב ועצום יותר משאר כל בני אדם.

אמנם יש להבין זאת, היאך הצליח יעקב להגיע לידי גבורה כזאת הלא היה זה לאחר אותם השנים שלמד תורה בהתמדה עצומה, ושנינו (סנהדרין כו, ב) שתורה מתשת כוחו של אדם. עוד יש להתבונן, הנה כתיב ביעקב (שם כה, יב - יג): "ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו, והנה ה' ניצב עליו ויאמר אני ה' אלוקים אברהם אביך ואלוקי יצחק, הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך", כלומר בעת שיעקב הלך פדנה ארם העריב עליו השמש ונטה ללון, וזכה לגילוי הקב"ה לנבואה. ולכאורה הלא איתא בגמרא (שבת ל, ב): "אין שכינה שורה לא מתוך עצבות וכו' אלא מתוך דבר שמחה של מצוה", וברמב"ם (שמונה פרקים, פ"ז) ביאר שמטעם זה לא שרתה הנבואה על יעקב כל אותם עשרים ושתים שנה שלא ראה את יוסף, אלא היא שבה אליו בשעה שנתבשר שיוסף

הדרך להתגבר וללמוד תורה אף מתוך לחץ ודחק דרש מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: בבעל הטורים (בראשית כח, ז) עמד על כך שפרשת ויצא היא פרשה סתומה: וביאר, שרמז בכך הכתוב על יציאת יעקב ובריחתו מבאר שבע, שהיו בסתר ובהיחבא, ופרשה סתומה מלשון סתום ונעלם, שיציאתו נעלמה מעיני הבריות, שכיון שהיה במצב של סכנה שהרי ברח מעשיו שרצה להורגו אחר שנטל ממנו את הבכורה והברכות, הוצרך להעלים עצמו מן הבריות ולברוח בסתר.

ונפלא הדבר, שאף שברח מפני סכנת המוות ודרכם של הבורחים מן הסכנה להיות חרדים וטרודים ובודאי אי אפשר להם לעסוק בתורה, מכל מקום יעקב אבינו השקיע את עצמו בלימוד התורה במשך ארבע עשרה שנים רצופות. מתוך עמל ויגיעה עצומים עד שאפילו לא עלה על יצועו, ולכאורה הלא לשם כך צריכים יישוב הדעת שאינו נמצא באדם הנס על נפשו? הגע בעצמך, הנה נפסק להלכה בשולחן ערוך (או"ח סי' תרלט, ס"ד) שעל האדם ללמוד בתוך הסוכה משום מצות סוכה, אולם אם אין לו את יישוב הדעת להבין את תלמודו כשולחן בסוכה הרי הוא בכלל מצטער הפטור ממצות סוכה, ויכול ללמוד בביתו. הרי שאף היסח דעת קטן המקשה על האדם להבין היטב את תלמוד ועושה אותו למצטער הפטור מסוכה משום שעל ידו אכן הוא נמנע מללמוד כראוי, קל וחומר באופן שהוא נס על נפשו מאימת חרב, וכיצד יכול היה יעקב לשבת ולהגות בתורה?

וביותר, הלא גם אדם שאינו נמצא במקום סכנה, ויש לו את יישוב הדעת הנצרך לזה, מכל מקום ללא

מורנו המשגיח

הגה"צ רבי אהרן דוד חדש זצוק"ל

יז כסלו תשפ"א | שלוש שנים לפטירתו

מה ידידות משכנותיך

שיחה מיוחדת שנתן הגאון רבי צבי פרוצוביץ בישיבת מיר מודיעין עילית במלאות השלושים [י"ז טבת תשפ"א] להסתלקות מרן המשגיח, ידידינו הרב אברהם ארנטרוי שליט"א רשם ותיעד את הדברים, תשו"ח לו על מסירת הדברים לפרסום.

הגאון רבי צבי שליט"א פותח ואומר בכאב, בפטירתו של רבי אהרן כולם הרגישו כי גדול הכאב מאד, גם האברכים גם הבחורים וגם הצעירים שבישיבה שהיכירוהו כבר כזקן ומוגבל. וכל כך למה, כי הוא היה מלא חיות כאילו הוא באמצע החיים למרות היותו בא בימים.

זה עצמו הזכיר לי מה שאמר פעם המשגיח רבי שלמה וולבה זללה"ה שהוא שם לב שכל חניכי מרן הסבא מסלבודקא זצוק"ל, גם בזקנותם היו מלאים חיים בבחינה של 'דשנים ורעננים יהיו, הוא נתן דוגמא כמרנן רבי מאיר חדש ורבי יצחק הוטר זצוק"ל. הוא לא ידע להסביר את זה. רבי אהרן היה שייך לאסכולה הסלובודקאית הזו ולכן זכה בגיל כזה להיות 'דשנים ורעננים'.

חלק מעבודת ד' היא שהאדם צריך להיות מרוצה

חשבתי מה הנקודה בזה, הגאון רבי זבולון גרז זצ"ל בא פעם לישיבת 'אור אלחנן' לדבר ב'יא"צ של האלטער מסלבודקא, וסיפר שבבחרותו שלמד בישיבה בחברון, הסבא שהה בת"א לצרכי מנוחה. הוא נסע לת"א לבקר את הסבא, וכשנכנס אמר לו: אתה רשע! רבי זבולון תמה מאד, והאלטער הסביר לו: אני לא רואה אצלך את ה'מדושני עונג', מאד, אמר רבי זבולון, לא זו החיך מעל שפתי.

מה ביאור הדברים? הסבא חידש שחלק מעבודת ד' היא שהאדם צריך להיות מרוצה. צופרידענה אני חושב שלאורך השנים לא שמענו מרבי אהרן חדש שום מילה של תלונה שחסר לו משהו, או חוסר שביעות רצון, תמיד היה מדושני עונג.

אולי, זה סוד החיות של הסלובודקאים עליה דיבר הרב וולבה, כולם היו 'דשנים ורעננים' שזה המשך לחיים של 'מדושני עונג' של הסתפקות בשמחה, וכך זה היה אצלו.

תמיד היה שגור על לשונו: צריך לפרגן ולפרגן, והוסיף, כי במבט של עשרות השנים רואה שבכל מקום תורה שיש חניך סלובודקא וחברון, הכל מתנהל בשלווה ונחת, למה כי הוא רואה שכולם מפרגנים זה לזה

אבל רבי אהרן הוסיף על זה משפט: 'דע! יש עוד אנשים! והוא ראה את זה, תמיד ראה את האחרים, חוץ מזה שהיה אח וידיד במציאותו ובחפצא שלו, ותמיד ראה עוד אנשים.

אתן לכם כמה דוגמאות לכך: פעם קרא לאברך שיכנס אליו לחדר. הוא ראה את הכובע של האברך ואמר לו, הכובע שלך נראה ישן, תשאיר אותו כאן, הוא נתן לו כסף 'לך תקנה לך כובע חדש', מי רואה בכלל כזה דבר?! כובע ישן של השני?! רק מי שהוא אח וידיד וחושב שיש עוד אנשים.

רבי אהרן השתתף פעם בחתונה בב"ב. לעת תחילת השבע ברכות, נכנס רב פלוני, רבי אהרן אומר למחותן: אתה רואה את פלוני שנכנס, תן לו ברכה הוא צריך... הוא ראה מה שאחרים לא רואים.

היה בחור גבוה בישיבה, ובימים נוראים היכל הישיבה מלא מפה לפה, רבי אהרן סידר לו מקום לר"ה בספסל הראשון ליד הבעל תפילה מורנו הגאון הגדול רבי אריה פינקל זצוק"ל כי שם יש יותר מקום בשביל גבוהים כמוהו, ואותו בחור היה באמת זה שסייע לר' אריה לקום ב"כורעים" במשך חמש שנים. אותו בחור שהיום הוא מנכבדי ארץ, לא שוכח לאורך השנים את החסד שעשה עמו רבי אהרן.

סיפר לי יהודי שנסע לאנגליה לאסיפת כספים, וכשהגיע לשם פגש ברבי אהרן שגם שהה באנגליה עבור הישיבה, הוא ביקש לקרוא לו ואמר לפלוני, תאמר להווא שאני קורא לו שילך איתך ויאסוף לך כסף ויגיד שאני אמרתי לתת. הוא בא עבור הישיבה לשם, והוא ראה מי שהגיע מירושלים.

שנתיים קודם לכן אחיו של אותו ירושלמי הגיע, ור' אהרן בעצמו הלך איתו לאסוף כסף. הוא רואה כל אחד, זה אחווה וידידות.

נושא בעול

ויש עוד דרגא, שהיא 'נושא בעול', כולם מכירים את הרש"י בפרשת שמות: 'נתן עיניו וליבו להיות מיצר עליהם, אבל יש בפרשת שמות עוד פסוק: 'כי ידעתי את מכאוביו' ושם מפרש רש"י: 'שמתי לב להתבונן ולדעת את מכאוביו ולא העלמתי עיני ולא אטום את אזני מצעקתם'. וברש"י על הפסוק 'וידע אלוקים' (שם באותה פרשה) נאמר: 'נתן עליהם לב ולא העלים עיניו'. הנקודה של נושא בעול היא לא להעלים עיניים. מי לנו גדול מרבי אהרן בנתינת עיניו, הוא ראה כל אחד אפילו אדם צדדי?

פעם שמתי לב שאמר למישהו שרצה להעיר לו שלא בא לתפילה בישיבה, 'אתמול לא ראיתי אותך בברכת <

וממילא התוצאה שכולם מרוצים. אני זוכר שמרן הגרש"ז ברוידא זצ"ל הראה ברמב"ן בפרשת חיי שרה שנאמר אצל אברהם אבינו שהיה זקן ושבע ימים, להראות חסדי ד' שנתן לו הכל, וגם מעלת הצדיקים ששבעים, ולא חסר להם כלום. נורא למתבונן! זה מעלה של אברהם אבינו להיות תמיד מרוצה.

חפצא של ידיד

אולי כב' הרב שזכה להכירו מילדות יוכל לתת הגדרה מי היה רבי אהרן?

אצל אהרן הכהן כתוב: 'ויבכו אותו כל בית ישראל', הראשונים הדגישו שרק אצל אהרן נאמר "כל" בית ישראל. בבחינה מסוימת גם אצל רבי אהרן חדש

זצ"ל, כך היתה ההרגשה כולם, אלפי אנשים הצטערו עליו. מה סוד הדברים, כל אחד הרגיש אליו קרבה, הוא היה ידיד לכולם. ה"חפצא" שלו היא ידיד. יש גמרא במנחות: 'יבוא ידיד בן ידיד ויבנה בית ידידות' הכוונה לשלמה בן דוד שבנה את בית המקדש, מה זה ידיד? יש אחד שבמהותו שלו הוא ידיד, כי אכן החפצא שלו היתה 'ידיד' וזו תוצאה מהמהות שלו. אצל רבי אהרן ראו את הידידות הזו. כל ההנהגה שלו היתה הנהגה באחוה, כמו שכתוב אצל משה רבנו, ויצא אל אחיו אחז"ל אתה נפנית מכל עסקיך וראית בצערן של ישראל ונהגת עמם מנהג אחים, יש בזה מעלה מיוחדת לנהוג 'מנהג אחים' וזו היתה הנהגתו של רבי אהרן, היה אח של כולם, וכמים הפנים לפנים כולם הרגישו כך כלפיו וזה בלט בכל ההתנהגות שלו.

הוא אמר תמיד, שכשהוא נכנס לישיבה הסבא מרן הגאון רבי אליעזר יהודה זצוק"ל אמר לו: 'אל תצליח יותר מדאי', כפי הנראה הוא התכוון לתת לו עצה,

רבי אהרן דוד חדש תשפ"א	רבי אריה פינקל תשע"ו	רבי רפאל שמואלוביץ תשע"ו	רבי נתן צבי פינקל תשע"ב	רבי בנימין ביינוש פינקל תש"ן	רבי נחום פרוצוביץ תשמ"ז	רבי חיים שמואלוביץ תשל"ט	רבי יחזקאל לוינושטיין תשל"ד	רבי חיים זאב פינקל תשכ"ה	רבי אליעזר יהודה פינקל תש"כ
------------------------	----------------------	--------------------------	-------------------------	------------------------------	-------------------------	--------------------------	-----------------------------	--------------------------	-----------------------------

כהנים, אח"כ הוא אמר לי, הוא חושב שאני מעיר לו, ואדרבה, אני רואה שהוא חושב שלא מחשיבים אותו מספיק, אם אני שואל אותו על ברכת כהנים, הוא רואה שמחשיבים אותו... זה הכוונה לא מעלים עיניים. מאיפה התכונה הזו? כי הוא אח! אח רואה כל אחד. זו היתה משנת החיים שלו.

הוא היה רואה כל אחד ואישיות כזו שאין כדוגמתה ולכן עליו כולם בכו בפטירתו.

האם את האחוזה שלו ראו גם כמשגיח או רק כידיד?
 דבר מענין זה המידות שלו כמשגיח, בגמרא במו"ק כתוב על דוד המלך: 'ואלה הגיבורים אשר לדוד, הוא עדינו העצני, בשעה שלמד תורה היה מעדן עצמו כתולעת, וכשיוצא למלחמה היה קשה כעץ'. הפטט, שהיו לו שני חלקים וכשהיה צריך ידע להתגבר על מידתו כתולעת ולהיות קשה כעץ. הנה, רבי אהרן היה משגיח, כמה שהיה רך ועניו, הוא ידע לעמוד בתוקף על דעתו, הוא ידע רואה וקיבל מאביו הגדול

זצוק"ל איך נוהגים צורת ישיבה. הוא חשב על מכלול הדברים איך צריכה להראות ישיבה. למשל, הוא לא רצה שיעשו מניני מעריב בישיבה, רק בבית המדרש המרכזי. אמרו לו אולי לעשות בביהמ"ד נוסף והוא לא הסכים בשום אופן.

הוא היה מעיר לבחורים, וידע גם לזרוק מרה בתלמידים. אבל גם כשהעיר, כמדומה שלא היה אדם אחד שהקפיד עליו. בהלווייתו קראו עליו את הפסוק: 'טובה תוכחה מגולה מאהבה מוסתרת', זה שתי ההנהגות כלפי עצמו וכלפי הרבים. הוא אחז שישיבת מיר זה ישיבה של כלל ישראל ודלתותיה פתוחות בפני כל סוגי האנשים, לבני חו"ל ולחסידים וצריך למצוא מקום לכולם, הוא ניסה לאפשר כמה שיותר יוכלו למצוא מקום בישיבת מיר וניסה גם להקל את אפשרות שהייתם בישיבה.

עוד דבר שראו אצלו כמשגיח: 'חזיתי איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתייבב', הוא עבר כמעט קרוב לששים שנה אצל כל ראשי הישיבה לדורותיה וידע את שיגם ואת שיחם, אני זוכר שמאד התחשבו בדעתו. אני זוכר שהסבא מרן הגאון רבי חיים

שמואלביץ זצק"ל שמע אותו, ומאד אחז את דעתו. גם אני זוכר שאבי מורי זצוק"ל סמך דעתו עליו ושמע את דבריו וקבלם. למשל ספרו שפעם למדו בישיבה ב"מ ואחוזו בשניים אוחזין בדף יז. כמדומה, הוא נכנס לאבי מורי זצוק"ל ואמר לו, שרואה שטובת הישיבה להתחיל כבר 'אלו מציאות' אחרי יומיים אבא עבר בשיעורו ל'אלו מציאות'.

היה לו חשוב כבבת עינו צורת הישיבה, כמו שראה וכמו שקיבל מדורות קודמים. במיוחד ראש הישיבה רבי נתן צבי זצוק"ל יום יום התייעץ איתו. מצד שני, כמה שניהל את הישיבה, לא נהג כבוד בעצמו. מי בישיבה אינו זוכר שבהושענא רבא מסובבים רבים בהושענות וצריכים להזיז את הספסלים, הוא לא ביקש מאף אחד, אלא הוא בעצמו הזיז את הספסלים. ומי אינו זוכר שבזמן השמחה הגדולה, בפורים, במגילה שהיה הפרעות בקריאה, הוא בעצמו נעמד ליד הארון קדש וביקש להפסיק את הפרעות.

המשך בעמ' 6 <

לבקר בהיכלו

בהיכל הישיבה הק' התקיים מעמד הסיימים של נ"ז ש"ס בבלי וירושלמי שנלמדו ע"י בני הישיבה הק' לע"נ מרנן ראשי הישיבה זצלה"ה ולע"נ מרן רה"י הגרי"ג אדלשטיין זצלה"ה, בראשות ראשי ורבני הישיבה שליט"א, קודם הסיים נשאו דברי חיזוק ותפילה מרן הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א והגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א, ולאחמ"כ החלו בלימוד מסכת ברכות ותחילת סדרי הש"ס

שיחה שמסר מורנו המשגיח הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א

בהיכל הישיבה הק' להעמיד דעת תורה בדרכו ובמשנתו של מרן ראש הישיבה שר התורה
רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל בהתייחסות לחיזוק התורה בימים אלו,
נשיאה בעול עם הנתונים בצרה ובשביה והתפילה לשלומם, וההרגשה כי בשלי הסער הגדול הזה.

רפו ידיהם מן התורה

התקופה היא לא פשוטה, יש בלבול גדול בציבור וצריך לסדר את העניינים.

אנחנו צריכים לדעת את השילוב הנכון של מעלת התורה וכן תורה, ומעלת המצטער בצערם של ישראל ונושא בעול עם חברו, נחפש את שביל הזהב.

ראשית כל, אין דבר שמשותווה ללימוד התורה, בעמל ויגיעה, רק בזכות התורה אפשר להינצל, ומצד שני צריך להרגיש את הכאב של יהודים רבים ובתוכם חלק גדול שומרי תורה ומצוות שסובלים סבל גדול, צריך להצטער בצרתן של ישראל ולבקש ולהתחנן על כלל ישראל, לא להיות אדיש ח"ו ושני החלקים לא סותרים זה את זה כלל.

להיות מצר בצרתן של ישראל

נשתדל כעת להעמיק בשני החלקים הללו.

בראשית הדברים אני רוצה לחזור ולהזכיר כי פה בישיבה גדלנו כולנו על ברכי מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ זצוק"ל, הלב הטהור, וכן ראינו גם אצל תלמידיו אחריו וכך ראיתי את אבי מורי זצ"ל, כי בעת צרה ל"ע היה מצב של בכיות נוראות שא"א לתאר, יהודים סובלים.

ישנם כאלו שאומרים מה לי ולהם, מה אנחנו קשורים אליהם, אבל אותו אחד שאומר את זה אם יש לו שכן או קרוב שנמצא במקום סכנה אז הוא כבר מרגיש אחרת, רק היות וזה רחוק אז לא מרגיש, צריך להתפלל שיחזרו לביתם לשלום ויחזרו בתשובה, חלקם שומרי תורה ומצוות, וחלקם שלא שומרים אין זה מתוך רוע ורשעות הסיתו והדיחו אותם החזירו בהם שנאה לתורה ולמצוות (יש ערב רב שעושים להכעיס אבל הם מיעוט), רוב העם - מסכן, אני לא בעה"ב להגיד מה הגדר בדיוק של תינוק שנשבה אבל רוב האנשים לאחר שמכירים מקרוב את התורה ולומדיה המבט שלהם משתנה לטובה, כל ההסתכלות משתנה.

נתאר לעצמנו את מרן הגר"ח זצ"ל אם היה רואה את כל מה שקורה עכשיו כמה היה בוכה, כמה היה מצטער בצרתן של ישראל, ומי עוד כרבי חיים ששמר על גחלת הישיבות שלא תהיה תזווה בעולם הישיבות רח"ל, אותו רבי חיים היה בוכה ללא הפסקה על כל אחד ואחד.

ללכת לבקש על יהודים שה' ירחם עליהם ויחזירם לביתם זה קשור לציונות? לא! אנחנו בגלות ורוצים שליהודים יהיה טוב, שיחזרו לביתם לשלום, וכמו שאמרנו להתפלל שיזכו לעשות רצון ה'.

(לגבי ההרגשה של הרצון לנצח במלחמה צריך לדעת שאנחנו זקוקים לרחמי שמים מרובים ומיום ליום רואים איך שהקב"ה מדבר אלינו שנתקרב אליו, זה כבר לא ענין של יושבי ארץ ישראל כל העולם בפחד, דברים לא מובנים, והפשט, שהקב"ה רוצה לעורר אותנו).

לצערנו ישנם שחושבים, מה אני עושה בישיבה אם יש כל כך הרבה אנשים שסובלים כעת וצריך להיות

נושא בעול אולי אני ילך לעזור לכל אלו שסובלים, אוי, כמה טעות יש בזה, לימדך ועמלך בתורה היא ההצלה הגדולה ביותר, ואם זה תורה מתוך הדחק ההצלה היא גדולה יותר.

השמירה היא פה בישיבה ובכל הישיבות, לימוד התורה וכח התפילה עולים על הכל, צריך שתהיה ההרגשה של ויגבה ליבו בדרכי ה', אנחנו המצילים והמגנים הגדולים, בן תורה צריך לדעת את התפקיד שלו ואת המעלה שבה הוא נמצא, זה זכות מצד אחד ובד בבד גם חובה.

השליכו אביו מעליו ובא הכלב ונשכו

והחובה היא מפני שכל הצרות באות על ישראל מפני שרפו ידיהם מן התורה, וכמש"כ רש"י על הפסוק ויבא עמלק (שמות יז, ח) וז"ל, סמך פרשה זו למקרא זה לומר, תמיד אני ביניכם ומזומן לכל צרכיכם, ואתם אומרים היש ה' בקרבנו אם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אתכם, ואתם צועקים לי ותדעו היכן אני.

משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך, היה אותו הברוא חפץ ואומר, אבא טול חפץ זה ותן לי, והוא נתן לו, וכן שנייה, וכן שלישיה, פגעו באדם אחד, אמר לו אותו הברוא את אבא, אמר לו אביו, אינך יודע היכן אני, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו. ע"כ

כשיש רפיון באמונה ואומרים היש ה' אם אין בא הכלב ונושך...

ודאי שעמלק לא בא לתבוע את החיסרון באמונה, ולא למחות על ביטול תורה, אלא, עמלק ימ"ש רוצה כל הזמן להשמיד את כלל ישראל, אבל לא הולך לו, יש גדר מפרידה, גדר רוחנית, הגדר הכי מתוחכמת שאף אחד לא יכול נגדה, ורק מתי שיש רפיון וחסר בשמירה העליונה עמלק מגיע ועושה מה שעושה.

ומה הייתה ההצלה של בני מעמלק, כתוב בפסוק (שם, ט יא), ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק וכו', ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להילחם בעמלק, ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה, והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק.

משעבדים את ליבם לאביהם שבשמים

ידועים לכל דברי המשנה ברה" (כט, א), וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו היו נופלים.

כיוצא בדבר אתה אומר עשה לך שרף ושים אותו על נס וכו', וכי נחש ממית או נחש מחיה אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאין ואם לאו היו נימוקים. ע"כ.

נמצא, שהצרה מגיעה בעקבות חסרון בתורה ואמונה, כשאומרים היש ה' בקרבנו אם אין - חסרון באמונה, ורפו ידיהם מן התורה - חסרון בתורה, ואילו ההצלה מגיעה בזמן שמשעבדים את ליבם לאביהם שבשמים יסוד הניצחון הוא להיות דבוק בהקב"ה

דרשו בסנהדרין (קו, א), מאי לשון רפידים, רבי אליעזר אומר רפידים שמה, רבי יהושע אומר שריפו עצמן מדברי תורה, ופירש רש"י, מפני רפיון ידיים, של תורה ומצוות והכי נמי רפידים רפיון ידיים הוא כלומר מפני שרפו ידיים מן התורה בא עליהם עמלק, ובמהרש"א ביאר וז"ל, והיינו שחללו שבת שהיא שקולה ככל התורה. ע"כ.

ולמעשה שבת ואמונה זה ענין אחד, שבת היא עדות, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, ומי שנח ביום השביעי מעיד שהקב"ה ברא את העולם, ממילא התיקון הוא חיזוק האמונה וחיזוק בשמירת שבת וחיזוק עמל ויגיעת התורה.

לאחר פטירת אהרן הכהן ג"כ הגיע עמלק להילחם עם ישראל, (ומובא שהייתה תביעה על ישראל מדוע מת אהרן כמש"כ רש"י במדבר כ, כג, מגיד שמפני שנתחברו כאן להתקרב לעשו הרשע נפרצו מעשיהם וחסרו הצדיק הזה). וכך כתוב בפסוק: וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי, (במדבר כא, א), וכתב רש"י, שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד כדאיתא בראש השנה, ועמלק מעולם רצועה מרדות לישראל, מזומן בכל עת לפורענות.

ומקום נוסף אנו מוצאים שהגיע עמלק, בימי מרדכי ואסתה, המן הרשע ביקש להשמיד להרוג ולאבד, וגם המן היה לו כח להילחם מפני שהיה רפיון, וכדברי הגמ' במגילה (יא, א), ר' אלעזר פתח וכו' בעצלתים ימך המקרה ובשפלות ידים ידלוף הבית, בשביל עצלות שהיה להם לישראל שלא עסקו בתורה נעשה שונאו של הקב"ה מך, ואין מך אלא עני וכו'.

ומה הפירוש נעשה שונאו של הקב"ה מך, פירש רש"י, כמי שלא היה יכול להושיע, וביאור הדברים, הקב"ה תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם, אין עוד כח אחר זולתו, והכוונה שנעשה כמי שלא היה יכול להושיע, שהקב"ה אומר לנו כביכול אני לא יכול לעזור לכם יש לכם רפיון מן התורה.

במעשיו ודבוריו ומחשבותיו הטובים, מקיים ונותן כח בעולמות עליונים

וליותר ביאור נביא את דברי הנפש החיים (שער א, ג), כביכול ברא הוא יתברך את האדם והשליטו על רבי רבון כחות ועולמות אין מספר, ומסרם בידו שיהא הוא המדבר והמנהיג אותם עפ"י כל פרטי תנועות מעשיו ודבוריו ומחשבותיו וכל סדרי הנהגותיו הן לטוב או להיפך ח"ו, כי במעשיו ודבוריו ומחשבותיו הטובים הוא מקיים ונותן כח בכמה כחות ועולמות עליונים הקדושים ומוסיף בהם קדושה ואור, וכו'.

ובהיפך ח"ו ע"י מעשיו או דבוריו ומחשבותיו אשר לא טובים, הוא מהרס ר"ל כמה כחות ועולמות עליונים הקדושים לאין ערך ושיעור, כמ"ש מהרס"ך ומחריב"ך וגו'. או מחשיך או מקטין אורם וקדושתם ח"ו, ומוסיף כח לעומת זה במדורות הטומאה ר"ל.

הקב"ה שהוא הבורא והיוצר וברגע כמימרא יכול להחריב את כל העולם, כל רצונו ית' היה שכל ההשפעות שיש בעולם יהיו כולם מכח כלל ישראל, ובזמן שישראל בעלייה יש שפע, ואם לא, חורבן! <

וזה הוא גם ביאור הפסוק בהאזינו (לב, יח) צור ילדך תשי ותשכח אל מחללק, ופירש רש"י, ורבותינו דרשו, כשבא להיטיב לכם, אתם מבעינין לפני ומתישים כוחו מלהיטיב לכם. כי הלא מה שייך לומר מתישים כוחו על בעל הכוחות כולם, אלא זהו היסוד, הקב"ה נתן את כל הכוחות כולם שיהיו מושפעים מכלל ישראל.

איתא במגילה (יב, א), שאלו תלמידיו את רשב"י מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה אמר להם אמרו אתם, אמרו לו מפני שנהגו מסעודתו של אותו רשע, אם כן שבשושן יהרגו שבכל העולם כולו אל יהרגו, אמרו לו אמרו אתה, אמר להם מפני שהשתחוו לצלם, אמרו לו וכי משוא פנים יש בדבר, אמר להם הם לא עשו אלא לפנים אף הקב"ה לא עשה עמהן אלא לפנים. (עי' רש"י שביאר שהשתחוו לצלם הביאור לנוכדנצה, ובמהרש"א ב"י להמן הרשע עי"ש).

והנה מצד אחד למדנו שעמלק בא בשעה שיש רפיון ובדברי הגמ' הללו אנו רואים שנתחייבו כליה מפני שהשתחוו לצלם, כלומר שנענשו על שעשו עבירה, והביאור הוא שבשעה שכלל ישראל עסקים בתורה ואין רפיון בתורה אז גם אם נכשלים בעבירה הקב"ה אומר אני יעזר לכם (כדאי' בפת"י דאיכה שהמאמר שבה מחזירה למוטב), אבל אם יש רפיון בתורה הקב"ה אומר אני לא יכול לעזור, תש כוחו.

ואכן התיקון שהיה בימי המן הרשע שמרדכי לקח את כל התינוקות ולמד איתם בשקיעות נוראה כשלכולם יש פחד מוות אמיתי, והם ישבו ועמלו בתורה וזה הכריע את הכף לטובה.

כח התורה!

גם בזמנים הקשים ביותר שיש רפיון ועמלק מגיע להילחם אם יש חיזוק בתורה עמלק מאבד את כוחו, זה העבודה של כל אחד ואחד, כח התורה, כח עמלות בתורה.

התורה אינה שוכנת לעולם בגוף שאינו בעל מדות טובות

דבר נוסף, נושא בעול עם חברו, דיברנו כמה וכמה פעמים על החובה להיות מצר בצרתו של ישראל, ונראה כעת כי מלבד החובה לרחם על השני, מעלת התורה של הנושא בעול היא גבוהה יותר ממעלת התורה של אחד כזה שלא חושב על השני שלא מרחם, בלי מידות טובות חסר בכח התורה.

וכמו שהזכרנו כמה פעמים את דברי המשנה באבות, (ג, יז), ראב"ע אומר אם אין תורה אין דרך ארץ, אם אין דר"א אין תורה, וביאר רבנו יונה, כלומר מי שאינו

יודע תורה אינו שלם במידות של דרך ארץ כי רוב המידות הטובות שיש בדרכי העולם, בתורה הם, כמו והעבט תעביטנו הענק תעניק לו מאזני צדק אבני צדק וכמה וכמה כיצא בהם, אם כן בלא תורה לא יהיו דעותיו שלמות בדרך ארץ.

אם אין דר"א אין תורה - ר"ל שצריך תחלה לתקן את עצמו במידות. ובזה תשכון התורה עליו שאיננה שוכנת לעולם בגוף שאינו בעל מדות טובות. וכו'.

א"כ ע"י תיקון המידות שאדם נושא בעול הוא מרגיש מה עובר כעת על כלל ישראל הוא חושב על כל אותם שעקורים מבתיהם, התורה שלו היא בדוגה אחרת וממילא היא מגינה יותר ומצילה יותר.

וצריך לדעת להבדיל בין להיות נושא בעול ובין לעשות פעולות, אם אתה מתחיל לחשוב אולי אני ילך לעשות כך וכך, לא, אתה צריך להיות בבמ"ז, בישיבה, תלמד עוד דף גמ' עוד שבירת המידות רק ככה תביא ישועה והצלחה.

אכן, בכלל ישראל יש עוד צרות, יש חולים רבים ל"ע, יש כ"כ הרבה אנשים שמכחים לישועה, כולם זקוקים לישועות, וכולם זקוקים לנו לבני התורה, לישועות של עמלי התורה, זה התפקיד שלנו, וכדברי הנפש החיים, כי במעשיו ודבוריו ומחשבותיו הטובים הוא מקיים ונותן כח בכמה כחות ועולמות עליונים

ונזכיר את הסיפור הידוע שרבים זוכרים ומרן הגאון רבי גרשון זצ"ל היה מרבה לספר זאת, על כך שבאו ראשי המדינה דאז לפני מבצע גדול ומורכב שהיו צריכים להפציץ את הכור בעיראק, וזה היה סכנת נפשות ממש, ובשעתו היה בממשל כאלה שעוד נשאר להם איזה זיק של אמונת חכמים ובאו לבקש ברכות

הם הלכו להתברך אצל רבי ישראל אבוחצירא הבאבא סאלי זי"ע, ושאל אותם באיזה שעה אמורה לצאת התכנית לפועל, אמור לו באחד בצהרים, הרב לא הסכים, רק בשעה ארבע, הייתה להם זיק של אמונת חכמים, משהו, איזו הרגשה שלא כדאי ללכת נגד הרב, וכך עשו והצליחו, וההסבר של הרב היה כי בשעה ארבע חוזרים כולם לסדר שני ויש יותר סייעתא דשמיא.

אין זה אומר שהוא אמר ללכת לעשות את המבצע, אנחנו בגלות, אבל כשיהודים הולכים למקום סכנה אנחנו רוצים שלא יינזקו, צריך לרחם על הבריות, אנשים הולכים למות צריך לבקש שלא ינזק אף יהודי, זה לא נושא של לתת כח לציונות, תתפלל שהקב"ה יחזיר אותם בתשובה, אבל חלילה חלילה שלא ינזקו יהודים, זה השילוב הנכון.

כח שבירת המידות של יחיד

בשעתו במלחמת ששת הימים היה פחד ואימה, התוכניות היו ברורות מה רוצים לעשות ליושבי א"י, אנשים עוד חיו את השואה, זה היה עשרים שנה אחרי השואה, היום נשארו כמה ניצולי שואה, אז כל הניצולים היו אנשים צעירים, היה פחד ואימה, א"א לתאר את הבכיות והתפילות שהיו אז.

ומרן ראש הישיבה הגר"ח זצ"ל שמע במקלט אשה מסכנה שהייתה עגונה הרבה שנים, היא התפללה ואמרה רבש"ע אני סולחת לו על מה שעשה לי, תסלח לנו על מה שעשיתו לך, רבי חיים התרגש כ"כ ואמר שבירת המידות של יחיד מציל את הרבים.

יש ניסיונות בשבירת המידות, זה קשה, יש את התחושה הזו שרוצים לנקום בנ אדם שעשה לך עוול, אני יראה לו מה זה, פרינציפ, יש מילה כזו, דווקא לא לוותר, יש ניסיונות אסור לדון, אבל מי שמוותר שידע שהוא מציל רבים.

החובה המוטלת על בני התורה היא חיזוק בתיקון המידות, חיזוק האמונה ובכללה שמירת שבת כראוי, חיזוק בעמל ויגיעת התורה שאין למעלה מזה, ולא לשכוח את החיזוק בצניעות וקדושה, שקשה להאריך בזה וצריך להקדיש שיחה מיוחדת על הנושא.

ובמילים ספורות, ידוע שמרן הרב שך זצ"ל כינס אברכים וצעק על צניעות, אמרו לו מה זה נוגע אלינו צריך לדבר על זה עם הנשים, הרב שך אמר, על פי רוב הבעל הוא הקובע והצניעות תלויה בו האשה רואה מה מפריע לו ומה אכפת לו.

יש הרבה ניסיונות ופיתויים, גם מתוך החרדים יש מסיתים, יש כאלה שלצורך קידום מכירות וכו' משכנעים על דברים אסורים, יש לנו משמר התורה, יש לנו גדולי הדור שפסקו מה כן מה לא, וגם אם יש חילוקי דעות בין הרבנים אחד יכול לומר זה הרב שלי, ובעולם האמת יקבלו את זה, אבל על דברים שכל הרבנים אסרו ואחד הולך ועושה על דעת עצמו זה סימן שמעולם הוא לא שומע בקול הרבנים ועושה רק מה שהוא חושב.

יש גבול שכל הרבנים הסכימו שלא עוברים, ואם עוברים על זה, זה עושה סילוק השמירה.

החלש יאמר גיבור אני, הקב"ה רוצה שנתאמץ, אשרי מי שמוסיף עכשיו חיזוק בזמנים של סוף הגלות הן להביא ישועות לכלל ישראל ברו"ג, הן לקרב את הגאולה, הן להרבות כבוד שמים, אשרי ומה טוב חלקו, הוא יזכה לכל הברכות ולכל הנבואות שהבטיחו כי הוא יהיה ממקרי הגאולה.

בני היכלא | המשך

מה עוד זכור מהנהגתו של רבי אהרן בישיבה?

תמיד אמר בענוה שלא חידש כלום בדבריו, הוא רק דולה ומשקה ממה שאביו אמר וממה שאמרו בסלבודקא, כך צריך להבין שדיבר כל כך הרבה על עין טובה, וכך הוא התנהג ראה רק מעלות של השני שמעתי מאביו המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצוק"ל בתשכ"ט (בהיכל ישיבת חברון אחרי פטירת הגר"י סרנא זצוק"ל) שאמר עד ארבעים שנים לא

קאי איניש אדעתיה דרביה, ואמר שזוכר שהסבא אמר מה הדרך הנכונה להתחיל בעבודת ד'. בהתחלה חשב המעביר על מידותיו אבל אמר שזה קשה מאד. אם כן, עם מה להתחיל, עם עין טובה! ארבעים שנה לא הבין את זה, וכעת הוא מבין את זה שזה היה מעיקרי סלבודקא.

בנוסף לכך שמעתי פעם מרבי מאיר שפעם באו לספר לסבא חסרונות על בחור הוא לא רצה לשמוע, הוא

אמר מה יהיה לי מזה, רק מעלות הסכים לשמוע על בחורים. בדרך הזו הלך רבי אהרן ודיבר על זה כל הזמן על עיקרי סלבודקא.

והאמת היא שכל ארחות חייו היו סלבודקה. החסד, שחידשו הרבה בסלבודקה, אצלו היה במידה גדושה, כמה חסד שעשה עם כולם ועזר בהסתר ובגלוי. הוא חי חיים של חסד וידידות וענוה וצניעות. חבל על דאבדן ולא משתכחין.